

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Неда Златинова Балканска

СУ „Св. Климент Охридски“, ФНОИ, катедра по Специална педагогика

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен '**доктор**'

в област на висше образование: **1. Педагогически науки**

професионално направление: **1.2. Педагогика (Специална педагогика)**

Автор: Мария Петриду

Тема: Методически подходи и нагласи на учителите филолози към учениците с дислексия в средното училище

Научен ръководител: проф. д.п.н. Дора Стоилова Левтерова- ПУ „Паисий Хилендарски“

Кратки биографични данни за докторанта

Мария Петриду работи като специален педагог в средното училище. Специализирала е в областта на историята и археологията; специалната педагогика и теологията. Обучението в образователните степени и специализации е проведено в различни университети в Гърция и Италия.

Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Съвременните образователни условия поставят нови изисквания към педагозите.

Приобщаващата среда налага прилагането на подходи и стратегии, които да позволяват включването и равноправното участие на всички ученици в учебния процес. Участниците в този процес се характеризират с голяма разнородност, свързана с особеностите на възприемане и анализ на постъпващата информация, както и наличието на нарушения (слухови, зрителни, двигателни и т.н.). Не е възможно учителите да постигат оптимални резултати в работата си, използвайки традиционните форми на преподаване. Тяхната роля, по време на учебните часове, продължава да бъде ключова, но характерът ѝ се променя от подчертано организационна и структурирана към творческа и партнираща на учениците. Преподавателската работа изисква много добро познаване на аудиторията, спецификите на работа при децата със СОП, надарените и тези в риск, прецизно планиране на начините за поднасяне на учебното съдържание, способности за работа в екип (с ресурсен учител, слухово-речеви рехабилитационни специалисти).

литатор, логопед, психолог) и гъвкав подход на преподаване. Групата на децата с дислексия представлява голямо предизвикателство за педагогическите специалисти.

Решението на описаните проблеми се крие в търсенето на нови подходи на преподаване, както и прилагането на разнообразни средства и технологии, които не само ще оптимизират възприемането на учебното съдържание, но и ще повишат интереса на учениците към него. В този смисъл темата на настоящия дисертационен труд е с подчертана актуалност за научната и практическата сфера.

Методика на изследването

В методиката намират място следните методи на теоретично и емпирично изследване, които са в пълно съответствие с обекта, предмета, целта и задачите на научната разработка:

- проучване и анализ на адекватни за темата литературни източници;
- въпросници, насочени към участниците в проучването, които точно регистрират параметрите на изследването;
- количествен анализ чрез статистическа обработка на получените данни;
- качествен анализ на емпиричните резултати.

Характеристика и оценка на дисертационния труд

Научният труд се състои от увод, три глави, заключение и приложения, като обемът от страници възлиза на 188. Библиографската справка наброява над 200 източника на латиница и гръцки език.

Теоретичната постановка на проблема е представена в първа глава. Мария Петриду логично и последователно изгражда своята концепция във връзка с дефинирането, причините и спецификите на дислексията. На този фон се осъществява сравнителен анализ между обучителните трудности и нарушенията на четенето. Представени са перспективите и положителните възможности, които стоят пред специалистите, работещи с ученици с дислексия

Постановката на експеримента е обект на втора глава. Следва да отбележа, че контингентът и методиката на изследване са описани детайлно и коректно. За целите на експеримента е предложен въпросник, разделен в няколко секционни теми, адресирани до участниците в експеримента (52 педагогически специалисти). Пълният текст на въпросника е предоставен в приложенията на дисертационния труд.

Анализът на получените резултати намира място в трета глава. Данните са интерпретирани количествено и качествено. Илюстрирани са посредством таблици и диаграми, което улеснява тяхното възприемане.

Приноси и значимост на разработката за науката и практиката.

Приносите с научно-приложен характер на рецензирания труд са следните:

1. Обогатяване на теорията и практиката в областта на специалната педагогика у нас, в частност педагогиката на деца с увреден слух, с изследване, проведено с научен подход.
2. На задълбочен анализ са подложени голям брой литературни източници, посветени на темата на дисертационния труд.
3. Приложен е въпросник, който извлича ценна информация, свързана с предлагането на по-добри възможности за обучение на учениците с дислексия в общообразователните учебни заведения и със стимулирането на родителите да се включат в този процес като партньори на специалистите.
4. Въпросникът може да се прилага многократно във времето, с цел отчитане на промени в педагогическия подход и нагласите на специалистите и родителите.

Преценка на публикациите по дисертационния труд

Публикациите на докторанта са общо три- всички по темата на дисертацията.

Автореферат

Текстът на автореферата отразява точно съдържанието на дисертацията.

Критични забележки и препоръки

Препоръките ми в никаква степен намаляват достойнствата на рецензирания труд. Бих препоръчала уводът да бъде ориентиран повече към актуалността на проблема, не толкова към съдържанието на дисертационния труд; да се формулират по-коректно целта и хипотезите на изследването.

По отношение на анализа на данните да се наблегне в по-голяма степен на качествения им анализ. Заключениеето да се обособи като самостоятелен компонент от дисертационния труд, като съдържанието в него повече отговаря на характера на качествения анализ, който може да намери място като параграф в трета глава.

Приносните моменти и публикации е желателно да бъдат отразени и в дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд *съдържа научно-приложни, които представляват авторски принос в науката* и отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на СУ „Св. Кл. Охридски“. Представените материали и дисертационни резултати **напълно** съответстват на специфичните изисквания, приети във връзка с Правилника на СУ за приложение на ЗРАСРБ.

Дисертационният труд показва, че докторантката Мария Петриду притежава теоретични знания и демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята *положителна оценка* за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и *предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен ‘доктор’* на Мария Петриду в област на висше образование: **1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика (Специална педагогика).**

24.06. 2021 г.

Автор на становището:

(проф. д-р Неда Балканска)